

Sametinget som rettskildefaktor

Seminar om samiske saker i norske domstoler
Høyesterettsdommer Ingvald Falch
Oslo, 21. mars 2022

Sameloven kapittel 2 (Sametinget)

§ 2-1 (Sametingets arbeidsområde og myndighet):

«Sametingets arbeidsområde er alle saker som etter tingets oppfatning særlig berører den samiske folkegruppe.

Sametinget kan av eget tiltak reise og avgi uttalelse om alle saker innenfor sitt arbeidsområde. Det kan av eget tiltak også legge fram saker for offentlige myndigheter og private institusjoner m.v.

....»

§ 2-2 (Innhenting av uttalelse fra Sametinget):

«Andre offentlige organer bør gi Sametinget anledning til å uttale seg før de treffer avgjørelse i saker på Sametingets arbeidsområde.»

Sameloven kapittel 4 (Konsultasjoner)

§ 4-1 (*Saker som er gjenstand for konsultasjoner*):

«Bestemmelsene i kapitlet her gjelder for lovgivning, forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte.»

§ 4-6 (*Innholdet i og formålet med konsultasjonene*):

«Konsultasjonene skal gjennomføres i god tro og med formål om å oppnå enighet. Det organet som har konsultasjonsplikt, skal gi full informasjon om relevante forhold på alle stadier i behandlingen av saken.

Konsultasjonene skal begynne så tidlig at partene har reell mulighet til å oppnå enighet om beslutningen.

Konsultasjonene skal ikke avsluttes så lenge partene antar at det er mulig å oppnå enighet om saken.»

HR-2018-456-P, Nesseby

Avsnitt 115:

«Jeg kan ikke se at en slik forutsetning er kommet klart til uttrykk i det som for Høyesterett er dokumentert fra [konsultasjons]prosessen. De uttalene som foreligger, kan forstås slik at de knytter seg til tilfeller der det blir anerkjent eiendomsrett. I slike situasjoner vil utvilsomt FeFo's forvaltningsrett falle bort.»

Avsnitt 192:

«Som jeg tidligere har vært inne på, kan det ikke ses slik at det var en forutsetning fra Sametingets side at FeFo's forvaltning skulle være midlertidig frem til kartleggingsprosessen ble gjennomført.»

Selvbestemmelsesretten

- SP art. 1
- FNs urfolkserklæring art. 3 og 4
- Grunnloven § 108
- Nordisk Samekonvensjon (fremforhandlet)
- Prop. 86 L (2020-2021):
  - «*Departementet legger til grunn at ordninger med konsultasjoner ikke alene vil ivareta retten til selvbestemmelse. Konsultasjonsretten vil imidlertid sammen med selvstyreordninger kunne utgjøre et viktig grunnlag for utøvelsen av selvbestemmelse. Samene har rett til selvstyre i saker som angår deres interne og lokale anliggender.*»
- Eksempler: Opplæringsloven § 6-4, finnmarksloven § 4

Avslutning

- ***Konsultasjonsplikten***
  - Har integrert Sametinget i det nasjonale beslutnings- og reguleringsmaskineri
  - Sametinget har derigjennom blitt en rettskilde, noe Nessebydommen legger opp til
- ***Selvbestemmelsesretten***
  - Sametinget er i beskjedne grad gitt reguleringskompetanse
  - Derigjennom er Sametinget i beskjedne grad blitt rettskilde